

Inledning

Följande kapitel tar sin utgångspunkt i temat "idrott i förändring". Det är ett tema som blivit populärt i namngivandet av diverse kursplaner vid landets idrottsutbildningar. Den förändringsprocess som vi har blivit intresserad av och väljer att behandla är tillblivelsen av nya sporter och deras koppling till diverse sociala förändringar som kommersialisering, urbanisering, teknologisering, "indoorisation" och "eventifiering", för att nämna några, utöver den mer gängse sportifieringsprocessen. Den sport som, av olika anledningar, väckt vårt intresse är STIHL Timbersports®.

Vårt fokus innebär att vår text hamnar i ett relativt komplext fält präglat av 1) dialektiken inom idrotten mellan å ena sidan tradition och konservatism, och å andra sidan utveckling i dess strävan efter ständig förbättring och framgångar à la *citius, altius, fortius*, 2) samhällseliga förändringsprocesser, 3) utvecklingen av nya sporter samt bevarandet och konsolideringen av etablerade sporter, och 4) såväl idrottens som samhällets övergripande sportifieringsprocess – sociala fenomen såsom Masterchef och Science Slam, tävlingar i matlagning respektive i populärvetenskaplig presentation, som båda tydligt influerats av gängse sportslogik (Carlsson 2019; Carlsson & Svensson 2015).

Vi kommer att närma oss kapitlets grundproblematik, STIHL Timbersports® som sport och event, genom att börja vår presentation och vårt resonemang med en bild av hur sporter traditionellt har utvecklats och genomgått en sportifieringsprocess. Det innebär att vi gör en viss kontextualisering, där vi placerar vårt ämne i ett större sammanhang, med betoning på sociala processers inverkan på såväl sociala fenomen som deras utveckling.

Kontextualisering: Ett problem måste förstås i ett större sammanhang

Att ett problem – ett studieobjekt – måste förstås i ett större sammanhang innebär att enskilda händelser kan förstås och vara uttryck för större samhällseliga processer, samt att dessa händelser även skapas och påverkas av större samhällseliga processer. En av de klassiska sociologerna som hade detta som sitt signum var Durkheim (1893/1964), som även förstod och analyserade tämligen individuella handlingar, som till exempel ett självmord, som uttryck för – och prov på – samhällseliga strukturer och processer

(Carlsson 2015). Vi anser att ett dylikt förhållningssätt är en viktig utgångspunkt när man studerar ett nytt fenomen och frågar sig: varför händer detta, och vad är det ett uttryck för?

I detta sammanhang kommer vi därför att presentera dels sportifieringsprocessen och problemet när det gäller att definiera sport/idrott, speciellt i ett föränderligt samhälle med dess sociala processer, dels problematiken kring relationen natur(lig), teknologisk utveckling och frågan om autenticitet, och dels hur tidigare viktiga professioner och yrkesskicklighet erhåller dragen av fritidsaktivitet och sedermera professionell tävling, i kölvattnet av idrottens och samhällets sportifiering (se nedan).

Sportifieringsprocessen och sportens vidd

Låt oss börja med Huizingas (1938/2004) bok om den lekande människan, skriven under andra världskrigets förspel och dess allvar. Huizingas analyser och teser har härvid varit en betydande inspiration inom idrottshistoria, idrottsfilosofi och idrottsociologi. Här hävdas att modern sport har sitt ursprung i lek och spel, och även att kommersialiseringssprocessen har förvandlat och fördunklat lekmomentet i sporten.

Även Elias och Dunning (1986) begreppsliggörande av sport tar avstamp i en liknande utvecklingslogik, i vilken den lekfulla idrotten, i dess "imaginary settings", successivt blivit allt seriösare i ljuset av kommersialiseringss-, professionaliserings- och civiliseringsprocesser. På ett mer sofistikerat och analytiskt sätt uttrycker Guttmann (2004) en liknande hållning. Genom en Weberiansk analys – det vill säga via analyser av samhällets byråkratiserings- och rationaliseringsprocesser – visar Guttmann härvid hur ritualer, lek och spel formats till modern sport, varvid denna sportifieringsprocess präglats av sekularisering, jämlikhetsideal, specialisering, rationalisering, byråkratisering, kvantifiering och en jakt på rekord. Vad jämlikhetsidealet beträffar är det inte någon politisk jämlikhet eller några civila rättigheter som avses, utan snarare rättvisa och jämlika – schyssta – tävlingar och tävlingsförhållanden. Med andra ord, ett funktionellt idrottsligt ideal för att befrämja oförutsägbara tävlingar; och det idrottsliga värdet av "the uncertainty of outcome" (Lindfelt 1989; Loland 2003). Sportifiering, som begrepp och social process, innebär att det utvecklas tävlingsformer, med en strävan efter rationalitet och större professionalitet, vilket skapar bättre och rättvisare tävlingar, som ändå styrs av tävlingslogiken *citius, altius, fortius*.